

Storlommen i Sörmland

FSO hälsar dig VÄLKOMMEN till ett informationsmöte om fältarbetet under den kommande häckningssäsongen och hur planerna på ett framtida telemetriprojekt fortskrider.

Plats: Hembygdsgården i Malmköping. Ligger mittför busstation.

Tid: Torsdag 3 mars. Kaffe från kl.17:30. Möte 18:00 till 20:00.

Mötet innefattar bl.a. följande programpunkter:

- Mats Eriksson från projekt LOM informerar om planerna på ett framtida telemetriprojekt - vad har gjorts under 2015 och vilka utmaningar väntar framöver, innan allt är på plats.
- Fältarbetet under 2016. Lennart Eriksson och Leif Carlsson

Fika serveras till självkostnadspris.

Det har sagts många gånger men förtjänar att upprepas: Ungefär 98 % av storlomsbeståndet i Europa (utanför Ryssland) häckar i de nordiska länderna och kanske 1 % av dem i Sörmland. Det betyder att hur vi tar hand om storlommen och dess miljöer i landskapet är av betydelse för artens framtid i ett större europeiskt och internationellt perspektiv - vi har ett *ansvar* för att vi och kommande generationer även framöver ska få förmånen att uppleva storlommen, dess fascinerande spel och lätesyttringar och dess miljöer.

FSO och många av dess medlemmar har över åren tagit en aktiv del i arbetet för storlommen. Många har medverkat med rapporter om häckande storlommar, genom direktrapportering till projektet eller att lägga in sina observationer på Artportalen, så vi har en ganska bra bild över hur det går för arten i Sörmland. Men lommarna är långlivade fåglar, och första häckningen kanske inte sker förrän när fåglarna är 6-7 år gamla. Därför kommer en förändring i häckningsutfallet att påverka det häckande beståndets storlek först efter flera års fördröjning. Det är alltså viktigt att långsiktigt kunna följa storlommens häckning också framöver.

Vi har lärt oss att det inte räcker att se till de enskilda häckningssjöarna. Vi vet att lommen, utöver häckningssjön, också uppsöker andra sjöar och att det sker sociala kontakter med

andra storlomspår; i samma häckningssjö när det rör sig om större sjöar men kanske framför allt mellan fåglar från olika häckningssjöar. Det räcker alltså inte med att ha en uppfattning om häckningsutfallet utan vi måste också veta mer om hur lommar nyttjar landskapet och dess olika sjöar, och flygvägarna mellan dem. *Förvaltningen av storlommen måste alltså ske i ett landskapsperspektiv där man tar hänsyn till att olika sjötyper har olika funktioner som tillsammans är viktiga för storlommarna.*

Vi har inte heller någon modern information om storlommens flyttningvägar och övervintringsområden. Det är en allmän uppfattning att de svenska storlommarna har två flyttningssiktningar; mot SV till Skagerack, Kattegatt, Nordsjön och vidare, och mot SO till Svarta Havet och de östra delarna av Medelhavet. Men antalet återfynd av ringmärkta fåglar är litet, och det finns inget långdistansfynd (>100 km) efter 1979 och sett till hela landet.

Under de senaste åren har en teknik som bygger på inopererade radiosändare och satellitbaserad telemetri utvecklats för flera olika sjöfågelsarter; inkl. lommar, skarvar och dykänder. Tekniken ger oss helt nya möjligheter att ganska snabbt skaffa oss bättre kunskap; storskaligt om flyttningvägar och övervintringsområden såväl som spridningsmönstret mera lokalt och mellan olika sjöar under häckningsperioden. Detta är kunskap av central betydelse för skötsel och förvaltning av en fågelart där vi har ett internationellt ansvar.

I förlängningen får vi också nya förutsättningar att bidra med underlag så att markanvändning och utbyggnadsprojekt av skilda slag kan genomföras med bättre hänsyn till natur- och kulturvärden, inklusive fågelfaunan. Tänkbara konflikter kan identifieras tidigare under planeringen och kanske lösas smidigare, till fördel för alla parter. Ett telemetriprojekt syftar alltså inte bara till en bättre generell kunskap om arten, utan resultaten ska också kunna användas i praktisk planering där man måste ta hänsyn till storlommen.

Mot den bakgrunden har Projekt LOM tillsammans med FSO och några andra fågel- och naturföreningar i Sörmland genomfört en förstudie inför ett eventuellt framtida projekt med syftet att förbättra vår kunskap om storlommens spridnings- och flyttningssmönster - både storskaligt över en årscykel och lokalt/regionalt under häckningsperioden. På mötet kommer Mats Eriksson från Projekt LOM att sammanfatta det planeringsarbete som har gjorts under 2015 och informera om de utmaningar som vi har framför oss.

Men delar av problematiken kan vi ta tag i redan nu. Tillsammans kan vi fortsätta att följa upp storlommens häckning i flera av Sörmlands sjöar. Vi kan också fortsätta att följa storlommarnas uppträdande i övrigt - var och när samlas de i större grupper och genom observationer på lämpliga platser i terrängen försöka få en bättre bild av flygvägarna mellan olika sjöar. Flyghöjder och andra beteenden. Och vi har ännu inte någon bra uppfattning om den viktiga funktion som Gölsjön uppenbarligen har.

VÄLKOMNA!